

Druga komponirana misa je *Pučka misa*. Pisana je na motiv starih litanija koje su se nekad pjevale po hercegovačkim samostanskim župama. Njom je kompozitor nastojao udovoljiti pokoncilskim liturgijskim težnjama, da se glazba približi pučkom melosu, a svaki narod da sve više progovara svojim jezikom i svojom popijevkom u liturgiji.

Treća misa nazvana *Hercegovačka*, lagana je i pjevna. Na nekim njezinim mjestima progovara odjek pravog hercegovačkog pučkog pjevanja. Obradena je u mješovitom četveroglasju pučkog pjevanja. Kompetentni glazbenici I. Spralja i P. Gotovac osjećaju u njoj zamah jedinstvene inspiracije. I. Spralja dao joj je i svoju harmonizaciju, očito bolju i suvremeniju nego je ova moja«, kaže fra Stanko. Navodim dio iz te mise:

Bariton svečano
1.2. i 3.put

Jaganjče koji duzimaš gr'jehe svijeta
Božji

Ženski dvoglas Zbor
1. i 2. put 3. put

smiluj nam se daruj nam mir daruj nam mir

Osim misa napisao je tekst i uglazbio ga popijevke »Himna međugorskoj Gospi«. Ta se popijevka proširila ne samo po Hercegovini nego i po mnogim župama hrvatskog jezičnog prostora. Prevedena je na: njemački, talijanski, francuski, engleski, flamanski i portugalski jezik. Na tim se jezicima bar od pojedinih grupa pjeva. Drugu popijevku na vlastiti tekst »Gospi od Podbrda« uglazbio je u novije vrijeme. Slijedeće dvije popijevke su posebno lijepe. »Kamena lađa«, posvećena širokobriješkoj crkvi, a »Viđenje« je pjesma Hrvatskoj, tekst napisao fra Janko Bubalo. Još neke kompozicije čekaju doradu da bi ih javnost ugledala.

Od svega što fra Stanko smatra najvrednijim u svom radu je trud koji ulaže uvježbavajući pjevačke zborove u Međugorju i Humcu. Pri tom radu čvrsto se drži linije koju je dala hrvatska liturjska pjesmarica »Pjevajte Gospodu pjesmu novu«.

Fra Stanko Vasilj rođen je u Međugorju 20. srpnja 1920. god.

Dokončao tako razgovor u kojem se nadaoše i odgovori na postavljena pitanja.

Sjedim nasuprot čovjeku kroz čije se vlasi provlači i po koja srebrena nit. U stvari gledam u njemu jednu misao koja je našla dušu. Vidim inspirativnu snagu koja će mnogima ili bar nekima dati poticaja da se vinu u visinu, odakle će odgovoriti tajne življenja i tajne smrti. Konačnost prvog a neminovnost drugog. Tu će naći izmirenje sa sobom i mlade generacije. Treba stvarnosti zaviriti u oči. Šta da izaberu: lutanje ili bježanje u vremenu koje je malo iskreno.

Miroslav Magdalenić

Miroslav Vuk, Zagreb

(Uz osamdesetu obljetnicu rođenja)

(nastavak)

Skladbe za glasovir:

- Kolo
- Momačko kolo
- Na selu kod bake
- Sonatina
- Suita za djecu — Toccata —
- Tri male kompozicije za djecu
- Troglasna fughetta
- I. Međimurska rapsodija

Skladbe za gudače:

- Elegija za violoncello i glasovir
- I. Gudački kvartet ('Sljepačka', 'U kolu'), 1930.
- II. Gudački kvartet (Tri ugođaja za gudački kvartet:
 - I. Veselniki iz Zagorja,
 - II. Guslareva pjesma iz Hercegovine,
 - III. Šaljivci iz Međimurja) 1960.
- Kolo za gudače

Skladbe za puhače:

- Duhački oktet

Skladbe za simfonijski orkestar:

- Elegija, 1930.
- Predigra veselog igri
- I. Simfonija u f-molu, 1939.
- II. Simfonija (nedovršena), Scherzo, 1947.
- I. Simfonijski ples, 1948.
- II. Simfonijski ples, 1949.
- Varijacije za veliki orkestar
- Zagorski drmeš
- Muzika za filmsku storiju

Skladbe za orgulje:

- Trio
- Deset malih preludija za orgulje

Harmonizirao i obradio je preko stotinu narodnih svjetovnih i crkvenih popjevaka iz Međimurja i zabilježio preko stotinu narodnih napjeva u Međimurju, Podravini, Zagorju i Slavoniji.

Magdalenić je bio često izvođen skladatelj, posebno u godinama prije rata. Svi kritičari koji su pisali o njegovim skladbama (J. Andrić, V. Ciprin, Z. Grgošević, Ž. Hirsler, B. Ivanković, M. Katić, D.

Krenedić, M. Majer, B. Papandopulo, L. Šafranek-Kavić, B. Sirola), kao i izvedbama istih, isticali su da je mladi Magdalenić nadaren i stručan skladatelj.

Iz mnogobrojnih kritika izdvajam ove:

»Bilanca zaslužnoga patriotsko-kulturnoga rada Zagrebačkog kvarteta (g.g. Ladislav Miranov, Milan Graf, Dragutin Arnay, Umberto Fabri),¹¹ obogaćena je na kraju sezone još jednim vanredno pozitivnim stavkom. Opet se je ovo odlično udruženje stavilo u službu domaće produkcije...

... Od Miroslava Magdalenića izvedena su »Dva stavka« za gudački kvartet. Prvi stavak »U kolu« izgrađen je na kratkoj ritmičkoj pregnantnoj temi, ima mnogo prirodnog pokreta, a jaki melodički talent autora ispoljuje se u drugom stavku »Sljepačka«.

S dobrim ukusom upotrebljeni su instrumenti, forma je cjelovita, djelo napisano je u narodnom stilu. Zagrebački kvartet uložio je sve sile u uzornu izvedbu.¹²

Poslije praižvedbe Magdalenićeve »Elegije« i »Romarske po međimurskom«, napisali su kritičari:

»Gospodin Miroslav Magdalenić prikazao nam je dvije vanredno uspjele kompozicije. Iskreni i proosjećajni tmurni ugođaj u molu provejava njegovim kompozicijama.

»Elegija« se odlikuje svojom pregnantnom formom i osobitom harmonizacijom gudačkih instrumenata sa cornima. Dvije grupe koje se vrlo spretno i efektno izmjenjivaju. »Romarska« za mješoviti zbor izgrađena je jednostavnim, ali sigurnim sredstvima koja nikad ne promašuju željeni cilj. Gradacija je odlično uspjele. Zbor uveden interesantno i veoma lijepo obrađen...

Za potpuni i veliki uspjeh ovog značajnog simfonijskog koncerta (u HGZ) ide zasluga izvrsnom orkestru i zboru državne muzičke akademije koji je pod ravnanjem mladog i poletnog dirigenta g. Đurđa Vaića polučio zamjerne rezultate.¹³

O istom koncertu dr. Božidar Sirola zabilježio je:

»Miroslav Magdalenić bio je zastupljen u Hrvatskom glazbenom zavodu 14. IV. 1932. s dva djela »Elegijom« za orkestar i »Romarskom« za mješoviti zbor i orkestar (na stihove T. Prpića). Značajna je odlika ovih djela neka sjetna čežnja za nedohitnim, svijetlim prostorima i u nekom čudesnom i čarobnom svijetu... U tehničkom pogledu Magdalenićeve kompozicije pokazuju lijepu fakturu. Značajan je uvodni stavak »Elegije« sa širokom kantilenom u gudačkama, a i težnja njegova za slikovitošću (dočaravanje zvonjave) u »Romarskoj«. Zborni stavak razrađuje u tijesnoj vezi s orkestrom i samo mu mjestimice daje samostalnice značenje.

Svu brigu svraća interpretaciji pjesnikovih slika, pa mu je uspjele da snažnom gradacijom dosegne kliktavu molitvu romara Majci Božjoj Bistričkoj.¹⁴

Poslije izvođenja Magdalenićeve »Scherza«, Obzorov kritičar zabilježio je:

»U petak dne 21. o. mj. (1937. op. ur.) bila je trinaesta javna priredba Društva muzičke akade-

mije, bila je posvećena izvođenju orkestralnih kompozicija akademijinih slušača...

Miroslava Magdalenića »Scherzo«, je djelomično pod utjecajem Borodina, ali se kreće u oblasti našeg nacionalnog muzičkog stila. To je ujedno bilo najzrelije od svih djela.¹⁵

Poslije praižvedbe Magdalenićeve »Simfonije u f-molu« (5. II. 1940. u HGZ-u, dirigirao Krešimir Baranović), kritičar Hrvatskog dnevnika zabilježio je:

»Miroslav Magdalenić svojom »Simfonijom u f-molu« ne traži novih putova i načina. Po svojoj stilskoj i sadržajnoj koncepciji djelo bi pripadalo kasnoj romantičnoj orijentaciji. Kratki andante uvodi nas u bit tematskog zbivanja građenog u sonatnoj formi...

Vrlo iskreno djeluje melodika drugog stavka (andante cantabile) koji se razvija u znalačku polifonu obradu. Upravo odličan je stavak Scherzo, koji spontano djeluje svojom iskonskom svježinom i privlačnom pokretljivošću temeljne tematske misli. Četvrti stavak — veliki rondo — dostojan je zaglavak ove glazbene zgrade... potrebno je pohvaliti solidno znanje na području instrumentacije.¹⁶

O »Simfoniji u f-molu« i »Romarskoj po međimurskom« pisao je poslije izvedbe u lipnju 1944. i Zlatko Grgošević:

»Ponovna izvedba Magdalenićeve »Simfonije u f-molu« pokazala je sve njezine ljepote koje je simfonijski orkestar pod dirigiranjem Papandopula plastično naglasio...

Od osobito snažnog dojma bila je izvedba Magdalenićeve skladbe »Romarska«. Ovo je jedna svakako od najboljih, ako ne i najbolja Magdalenićeve skladba, pa je šteta što je češće ne čujemo na koncertnim izvedbama.¹⁷

Spomenimo da je Zagrebački kvartet izvodio »Sljepačku« u Parizu, Pragu i Sofiji i da je budimpeštanska filharmonija izvodila »Simfoniju u f-molu u Budimpešti i Beču, da su laskave kritike o skladbama i izvedbama objavljene 7. III. 1942. u dnevnicima: Magyar Nemzet, Nemzeti Ujság, Népszava, Pesti Hirlap, Regelli Magyarorszá, Esti Ujság, Uj Magyarország, Függetlenség, Deutsche Zeitung, Pester Looyd itd.

Zanimljivo je da su svi glazbeni kritičari uvijek pisali pozitivno o Magdalenićevim skladbama i o Magdaleniću kao stručnom skladatelju. Na žalost, u naše vrijeme se Magdalenićeva prije rata hvaljena djela skoro i ne izvode.¹⁸ Pojedinci iz glazbenog ceha uporno nameću svoju volju obezvređujući napore i rezultate stvaralačkog rada, drugi ne žele da se o Magdaleniću nešto javno kaže (npr. list »Međimurje« u Čakovcu, op. ur.). Tako mu otmaju čast i ugled koji je stekao svojim samoprije-gornim, poštenim, stručnim radom i mukotrpnim širenjem glazbene kulture među najširim slojevima naroda kao odgajatelj mladih učitelja i glazbenika svih profila te kao dirigent i pisac glazbenih udžbenika.

Sam je izjavio: »Najviše volim skladati skladbe za razne zborove na narodnu liriku bez upotrebe narodnih motiva, ali naglašavajući svoju pripadnost hrvatskom narodu. Ta pripadnost često se ogričava na svoj najuži zavičaj Međimurje.«

»U orkestralnoj glazbi idejni smjer također mi je stvaranje nacionalne glazbe i to sa sredstvima glazbenog realizma.«

Magdalenic u svojim skladbama nije nikad prihvatio ništa narodnog, niti je što osiromašio, osakatio ili nagrdio. Svom je narodu podario plodove svoje marljivosti i genijalnosti, nekoliko zbornih skladbi koje mogu dostojno stati uz slične skladbe Gotovca, Lučića i drugih koji su pisali u narodnom duhu.

Njegova, u svoje vrijeme često izvođena, popijevka »Na oranju« podsjeća nas svojom početnom melodijom, a kasnije i harmonijama na stare »viže« (melodije) međimurskih svirača »dudaša«. Napjev počinje u dorskom načinu i u njemu se odmah uočava sličnost, ali samo sličnost s međimurskim pučkim melosom. Magdalenic je uspio napisati napjev kakvog nema niti jedna međimurska popijevka, a ritmom uspješno imitirati hod orača i volova koji vuku teški plug. Svakako da za ovu uspješnu skladbu, a takvih je kod Magdalenića nemalen broj, treba zahvaliti i Nikoli Paviću od kojeg potječe nadahnuti tekst:¹⁹

*Celu se nočku plug zasmehaval
meseću kaj je prek neba plaval...
... Angelec dečec z granom od mira,
volekom muhe- obade tira... itd.*

Magdalenic je znao pročitati (č. doživjeti) ove riječi jer je »kak dečec sako protuletje i vu jesen mogel videti i gledati prek štreke pri preparandiji kak Buzovčari orjeju svoju škrtu zemlicu.« Zbog toga je on, htjeli to priznati ili ne današnji modernisti, avangardisti i vizionari, jedini najizvorniji i najmeđimurskiji skladatelj. Sve svoje glazbeno, skladateljsko i teoretsko poklonio je svojem narodu, a da od njega nije dobio, a niti uzeo, baš ništa.

Šteta što 1971. nije bila izvedena u Krapini njegova opera *Krapinski sudac*, skladana na riječi Tomislava Prpića.²⁰

(Nastavak slijedi)

BILJEŠKE:

11. — Ladislav Miranov, violinist i violist (Holoubkov, Češka, 14. kolovoza 1900. ...) Studij violine završava u Zagrebu. Bavio se pedagoškim radom. Bio je solo violinist orkestra Zagrebačke filharmonije, profesor viole na Muzičkoj akademiji u Zagrebu i Beogradu. Jedan je od utemeljitelja prvog Zagrebačkog kvarteta u kojem je svirao prvu violinu.

— Milan Graf, violinist (Koprivnica, 24. lipnja 1892. — Zagreb, 2. listopada 1975.) Studij violine završava u Beču. Bavio se pedagoškim radom. Komorni i orkestralni glazbenik. Jedan je od utemeljitelja prvog Zagrebačkog kvarteta u kojem je svirao drugu violinu.

— Dragutin Arany, violist (Kaposvár, Mađarska, 2. VII. 1899. — Zagreb, 18. I. 1964.) Violu je učio u rodnom gradu, a kasnije studirao u Zagrebu. Bio je komorni i orkestralni glazbenik i organizator. U prvom Zagrebačkom kvartetu svirao je violu.

— Umberto Fabbri, violončelist (Alessandria, Italija, 22. XII. 1880. — Zagreb, 17. III. 1960.) Studij violončela završio je u Bolonji. Od 1906. bio je profesor violončela i komorne glazbe na školi Hrvatskog glazbenog zavoda, solo-čelist Opere i Filharmonije u Zagrebu. Jedan je od utemeljitelja prvog Zagrebačkog kvarteta u kojem je svirao čelo. Kao glazbeni pedagog u Zagrebu je odgojio veći broj vrsnih čelista.

12. Lujo Šafranek-Kavić: Iz glazbenog svijeta »Obzor«, Zagreb, 25. lipnja 1930.

13. Boris Papandopulo: Novi kompozitori i njihova djela »Novosti«, Zagreb, 17. travnja 1932.

14. Dr. Božidar Širola: Koncert mladih kompozitora »Hrvatska Straža«, Zagreb, 19. travnja, 1932.

15. Dr. Branimir Ivakić: Koncertna kronika »Obzor«, Zagreb, 25. svibnja 1937.

16. Milutin Majer: Kritika za praizvedbu Magdaleniceve simfonije u f-molu. op. ur.

»Hrvatski dnevnik«, Zagreb, 8. veljače 1940.

17. Zlatko Grgošević: Uspjeh koncertne priredbe međimurskog prosvjetnog društva, »Hrvatski narod«, Zagreb, 28. lipnja 1944.

18. Institut za crkvenu glazbu KBF iz Zagreba izvodio je »Romarsku po međimurskom« u lipnju 1970. u dvorani »Marko Križevčanin« u Zagrebu. Collegium pro musica sacra iz Zagreba izveo je u svibnju 1976. »Romarsku po međimurskom« u Mariji Bistrici i u Hrvatskom glazbenom zavodu, a u studenom iste godine na Mirogoju u crkvi Krista Kralja. Godine 1978. »Romarska« je snimljena na LP ploču, a kasnije presnimljena na — Bistričkoj kazeti —. U svibnju 1979. »Romarska« je izvedena u Feldkirchu, a u rujnu u Eisendstadtu (Austrija). (Podatke o izvedbama »Romarske«, blagonaklono mi je priopćio vlč. g. Josip Korpar.)

19. Nikola Pavić, hrvatski pjesnik (Zagreb, 22. srpnja 1898. — Zagreb, 16. prosinca 1976.) Radio je u mnogim strukama od poljoprivredne do prosvjetne. Pjesme je pisao od đaćkih dana na književnom jeziku i kajkavskom narječju. Pjesme su mu objavljene u zbirkama: *Pozableno cvetje* (1924), *Popevke* (1940), *Međimurska zemlja* (1951), *Zvira voda* (1957), *Prsten zvenkul* (1968). 1958. objavio je uspješnu *Antologiju novije kajkavske lirike*.

20. Tomislav Prpić, hrvatski pjesnik (Zagreb, 21. siječnja 1898. — —) Piše pjesme na književnom jeziku i na kajkavskom narječju, a objavio ih je u zbirkama: *Modri časovi* (1920), *Mrtvi grad* (1921), i *Plava gora* (1923). Pisao je i epske pjesme: »Trs nad trsovi« (1943), »Krapinski sudac« (1944). Napisao je i nekoliko dramskih tekstova i libreta za skladatelje I. Brkanovića i I. Lhotku-Kalinskog. Posljednje Prpićevo književno djelo je njegova »Starokajkavska tetralogija« (1979), gdje je između četiri poeme ponovo objavljena i priča u stihovima »Krapinski sudac«, rađena po motivu iz narodne priče.

U svom članku »Međimurje u hrvatskoj književnosti« spominjući međimurska djela V. Žganca, Đ. Vilovića, K. Odaka i N. Pavića, Tomislav Prpić, već daleke 1933. godine (»Varaždinske Novosti«, Varaždin, 21. XII. 1933. str. 17), nagoviješta buduću Magdalenicevu prinos međimurskoj kulturi: »Međimurci s pravom očekuju vraćanje domovinskog duga i od svog talentiranog sina Miroslava Magdalenića, kompozitora u Zagrebu.«

OBAVIJEST STUDENTIMA INSTITUTA

Obavještavaju se studenti Instituta za crkvenu glazbu KBF u Zagrebu o datumima ispita u jesenskom roku:

Ispiti za Subotnju školu bit će 26. IX. u 8 sati.

Ispiti za redovite studente bit će 28. IX. u 16 sati.

Prijemni ispiti održat će se 28. IX. u 17 sati.

Upisi u zimski semestar bit će od 1. do 10. listopada od 16 do 19 sati.

Početak nove akademske godine bit će 1. X.

Tajništvo Instituta